

Bruselj, 12. junij 2023
(OR. en)

10487/23

COLAC 59	ENV 674
CFSP/PESC 833	ENER 351
RELEX 709	DIGIT 115
WTO 77	EU-GNSS 17
DEVGEN 110	RECH 281
SUSTDEV 88	TRANS 245
COHOM 128	CULT 74
COHAF 66	EDUC 249
AGRI 316	CYBER 158
ACP 46	POLCOM 114
CLIMA 294	

SPREMNI DOPIS

Pošiljatelj:	za generalno sekretarko Evropske komisije: direktorica Martine DEPREZ
Datum prejema:	7. junij 2023
Prejemnik:	Thérèse BLANCHET, generalna sekretarka Sveta Evropske unije
Št. dok. Kom.:	JOIN(2023) 17 final
Zadeva:	SKUPNO SPOROČILO EVROPSKEMU PARLAMENTU IN SVETU Nova agenda za odnose med EU ter Latinsko Ameriko in Karibi

Delegacije prejmejo priloženi dokument JOIN(2023) 17 final.

Priloga: JOIN(2023) 17 final

EVROPSKA
KOMISIJA

VISOKI PREDSTAVNIK
UNIJE ZA ZUNANJE
ZADEVE IN
VARNOSTNO POLITIKO

Bruselj, 7.6.2023
JOIN(2023) 17 final

SKUPNO SPOROČILO EVROPSKEMU PARLAMENTU IN SVETU

Nova agenda za odnose med EU ter Latinsko Ameriko in Karibi

Nova agenda za odnose med EU ter Latinsko Ameriko in Karibi

Uvod

Evropska unija (EU) ter Latinska Amerika in Karibi (LAK) so **naravni partnerji**. Združujejo jih edinstvene zgodovinske in kulturne povezave, globoke gospodarske in socialne vezi ter skupna zavezanost miru in multilateralizmu, zato so vzpostavili trdne odnose, ki temeljijo na obsežni mreži sporazumov. To trajno partnerstvo, za katero sta značilna sodelovanje in dialog, temelji na skupnih vrednotah in vzajemnih interesih.

V **hitro spreminjajočih se svetovnih razmerah** je treba odnose med EU ter Latinsko Ameriko in Karibi obnoviti. Z vse večjimi geopolitičnimi izzivi, uničujočo pandemijo, svetovno podnebno in okoljsko krizo, tehnološkimi spremembami in vse večjimi neenakostmi je bila poudarjena potreba po okrepitvi dialoga in sodelovanja med tesnimi in zaupanja vrednimi partnerji.

EU ter Latinska Amerika in Karibi bi morali kot izbrani partnerji **sodelovati, da bi izkoristili svojo skupno moč, branili skupne interese in se skupaj spoprijeli s svetovnimi izzivi**. To skupno sporočilo vsebuje predlog EU za razvoj **ambiciozne in v prihodnost usmerjene agende za novo obdobje sodelovanja** med enakopravnimi in podobno mislečimi partnerji.

To skupno sporočilo zagovarja prenovljeno **strateško partnerstvo** ter vsebuje predlog o sklopu prednostnih nalog in konkretnih ukrepov na ključnih področjih.

Prvič, EU ter Latinska Amerika in Karibi so **ključni zavezniki za krepitev mednarodnega sistema, ki temelji na pravilih, ter stopnjevanje skupnih ukrepov za spodbujanje miru, varnosti, demokracije, pravne države in človekovih pravic**. EU ter Latinska Amerika in Karibi, ki skupaj predstavljajo eno tretjino članstva v Združenih narodih (ZN), imajo pomembno vlogo pri spoštovanju mednarodnega prava in zagovarjanju načel Ustanovne listine ZN, tudi tako, da se upirajo ruski agresiji proti Ukrajini. EU ter Latinska Amerika in Karibi imajo tudi skupni cilj povečati učinkovitost in reprezentativnost večstranskega sistema.

Drugič, EU ter Latinska Amerika in Karibi so tesni **trgovinski in naložbeni partnerji s skupnim interesom za spodbujanje trajnostne rasti in okrepitev gospodarske odpornosti**, ob hkratnem zmanjševanju prevelike odvisnosti in diverzifikaciji trgovinskih odnosov. Regiji sta povezani z eno od najgostejših mrež trgovinskih sporazumov, ki bi jih bilo treba dokončati, pri čemer bi se sprostil njihov nadaljnji potencial. EU je največja vlagateljica v regiji Latinske Amerike in Karibov in tretja največja trgovinska partnerica¹ ter največ prispeva k razvojnemu sodelovanju.

Tretjič, obe regiji si na podlagi skupne zaveze Agendi 2030 in njenim ciljem trajnostnega razvoja² prizadevata **vzpostaviti vključujoče in trajnostne družbe**. Regija Latinske Amerike in Karibov je pomembna proizvajalka hrane in energije iz obnovljivih virov ter je

¹ Eurostat. Skupno stanje neposrednih tujih investicij EU v Latinski Ameriki in na Karibih je konec leta 2021 znašalo 693 milijard EUR.

² Poleg Pariškega sporazuma, Kunminško-montrealskega svetovnega okvira za biotsko raznovrstnost in sporazuma o odprtem morju glede morske biotske raznovrstnosti na območjih zunaj nacionalne jurisdikcije.

bistvenega pomena za ekološko ravnovesje planeta. EU ter Latinska Amerika in Karibi bi morali skupaj **voditi pravičen zeleni in digitalni prehod**, med drugim z uvedbo **naložbene strategije Global Gateway**.

1. Obnovljeno politično partnerstvo

Za močno partnerstvo med EU ter Latinsko Ameriko in Karibi je potrebno **obnovljeno politično sodelovanje** na vseh ravneh: med obema regijama, s posameznimi državami Latinske Amerike in Karibov, s podregijami in v večstranskih forumih. **Odprt in reden politični dialog na visoki ravni** je ključnega pomena za osredotočenost na odnose in njihovo spodbujanje, razumevanje interesov drug drugega, dogovor o prednostnih nalogah in skupnih ukrepih ter obravnavanje izzivov in razlik v naših odnosih, ko se pojavijo.

Odnosi med EU ter Latinsko Ameriko in Karibi temeljijo na **večplastnem in prožnem pristopu**, ki upošteva raznolikosti in spreminjajočo se dinamiko regije. EU bo še naprej podpirala regionalno povezovanje, hkrati pa krepila prizadevanja za skupne cilje z zainteresiranimi državami. Na dvoregionalni ravni je vrh med EU ter Skupnostjo latinskoameriških in karibskih držav (CELAC) julija 2023, ki je prvi po letu 2015, edinstvena priložnost za oživitev partnerstva.

Za nadaljevanje te pozitivne agende bi se morali obe strani zavezati rednim srečanjem na ravni voditeljev držav in vlad, srečanjem zunanjih ministrov v izmeničnih letih ter po potrebi drugim srečanjem ministrov in visokih uradnikov. Za zagotovitev kontinuitete in spremljanja bi bilo treba vzpostaviti stalni mehanizem usklajevanja med EU in CELAC, ki ustreza razvoju CELAC na področju vzpostavljanja lastnih struktur. Njegov cilj bi bil oblikovati skupne temelje o vseh vprašanih agende, se odzivati na nastajajoče dogodke ter po potrebi spodbujati posebne sektorske dialoge in skupne pobude.

Redni dvoregionalni dialog s CELAC bo dopolnjeval **okrepljeno sodelovanje s posameznimi državami Latinske Amerike in Karibov ter (pod)regionalnimi skupinami**, kot so Mercosur, Integracijski sistem Srednje Amerike (SICA), Andska skupnost, Pacifiška zveza ali Zavezništvo za razvoj demokracije.

Karibi, ki so posebna podregija z lastnimi posebnostmi, **si zaslužijo večjo politično pozornost in strukturiran dialog**. S tega vidika bi bilo treba okrepiti sodelovanje med EU ter Organizacijo afriških, karibskih in pacifiških držav (OAKPD). EU bi morala prav tako še naprej sodelovati z mednarodnimi organizacijami, kot so ZN, vključno z Ekonomsko komisijo Združenih narodov za Latinsko Ameriko in Karibe, Organizacijo ameriških držav ter Ibero-ameriškim generalnim sekretariatom.

Učinkoviteje se lahko uporabljajo tudi dvostranski ali regionalni okviri EU, ki zajemajo skoraj vse države Latinske Amerike in Karibov. EU bo skupaj s svojimi partnerji po potrebi še naprej nadgrajevala obstoječe politične in trgovinske sporazume ter sporazume o sodelovanju. Sklenitev sporazuma med EU in Mercosurjem bi pomenila korak naprej pri krepitvi odnosov med EU ter Latinsko Ameriko in Karibi. Dvostransko sodelovanje s posameznimi državami, prilagojeno posebnim interesom in potrebam, bo še naprej v središču odnosov med EU ter Latinsko Ameriko in Karibi. Prisotnost EU v Latinski Ameriki in na

Karibih prek štirih najbolj oddaljenih regij³ ter čezmorskih držav in ozemelj⁴ je prednost tega partnerstva.

Na **večstranski ravni** bi lahko okrepili dobro uveljavljeno sodelovanje med EU ter državami Latinske Amerike in Karibov v ZN (GRULAC), med drugim z rednejšim dialogom, ki temelji na vprašanjih, ter pravočasnim in stalnim sodelovanjem diplomatskih mrež EU ter Latinske Amerike in Karibov v glavnih mestih in večstranskih središčih.

Področja sodelovanja vključujejo izvajanje Agende 2030 ter globalnih zavez na področju podnebnih sprememb in okolja, svetovnega zdravja in globalnega digitalnega dogovora ter podporo viziji generalnega sekretarja ZN „Naša skupna agenda“. Obe regiji želita tudi zagotoviti, da bo večstranska struktura reprezentativnejša in primernejša za reševanje izzivov 21. stoletja.

EU ter Latinska Amerika in Karibi bi morali okrepiti sodelovanje z Mednarodnim denarnim skladom (MDS), G20, multilateralnimi razvojnimi bankami (MDB), kot sta Skupina Svetovne banke in Medameriška razvojna banka (IDB), ter v regionalnih razvojnih bankah.

EU ter Latinska Amerika in Karibi si močno prizadevajo za sodelovanje, da bi se lahko svetovni finančni sistem bolje odzival na potrebe držav, ki so najbolj ranljive za podnebne spremembe, zlasti z reformo multilateralnih razvojnih bank. To vključuje skupna prizadevanja za zagotovitev uspešnega vrha za novi svetovni pakt za financiranje ter spremljanje njegovih rezultatov ob upoštevanju predlogov, kot je pobuda iz Bridgetowna.

EU ter Latinska Amerika in Karibi bi morali še naprej sodelovati na področju dobrega davčnega upravljanja. Obe regiji imata skupni interes za izvajanje mednarodnih standardov preglednosti in izmenjave informacij, pravične obdavčitve ter minimalnih standardov za preprečevanje erozije davčne osnove in preusmerjanja dobička. EU bo še naprej podpirala pristop držav kandidatk iz Latinske Amerike in s Karibov k Organizaciji za gospodarsko sodelovanje in razvoj (OECD)⁵ ali spodbujala njihovo članstvo v ustreznih mednarodnih/večstranskih forumih.

Predlagani ključni ukrepi:

- okrepitev dialoga med EU in CELAC: organizacija rednih vrhov izmenično s srečanji zunanjih ministrov ter vzpostavitev stalnega mehanizma usklajevanja med EU in CELAC;
- okrepitev političnega sodelovanja med EU in Karibi, tudi s Karibsko skupnostjo (CARICOM). Srečanje voditeljev EU in Karibov, ki bo organizirano poleg vrha EU-CELAC 17. in 18. julija 2023, bo pomembno znamenje, ki ga bo dopolnjevala organizacija rednih srečanj na ravni zunanjih ministrov;
- podpis sporazuma med EU ter Organizacijo afriških, karibskih in pacifiških držav (OAKPD) ter prizadevanje za ratifikacijo Sporazuma o pridružitvi med EU in Srednjo Ameriko;
- ponovna vzpostavitev dvostranskih vrhov s strateškima partnericama Brazilijo in Mehiko;

³ Francoska Gvajana, Gvadelup, Martinik in Saint-Martin.

⁴ Aruba, Bonaire, Curaçao, Saba, Sveti Evstahij, Sint Maarten, Sveti Bartolomej.

⁵ Argentine, Brazilije in Peruja.

- po potrebi posodobitev obstoječe mreže političnih sporazumov in sporazumov o sodelovanju ter vzpostavitev dvostranskih mehanizmov političnega dialoga z državami Latinske Amerike in Karibov, ki še nimajo vzpostavljenih takih mehanizmov;
- okrepitev sodelovanja med Latinsko Ameriko in Karibi ter najbolj oddaljenimi regijami EU, pa tudi čezmorskimi državami in ozemlji v regiji Latinske Amerike in Karibov na področjih skupnega interesa;
- tesno sodelovanje z državami Latinske Amerike in Karibov pred vrhom o ciljih trajnostnega razvoja in vrhom o prihodnosti leta 2024, da bi se Agenda 2030 znova usmerila na pravo pot ter izpolnil preobrazbeni in v prihodnost usmerjen pakt za prihodnost;
- vzpostavitev rednih posvetovanj med EU in GRULAC ter okrepitev usklajevanja, med drugim s skupnimi predlogi v ključnih večstranskih institucijah in organih, pri čemer se preuči možnosti za ambiciozne izmenjave in partnerstva o posebnih temah;
- okrepitev sodelovanja za nov globalni finančni pakt;
- opredelitev priložnosti za podporo dobro usposobljenim kandidatom za večstranske vodstvene položaje v obeh regijah.

2. Krepitev skupne trgovinske agende EU ter Latinske Amerike in Karibov

Trgovinske in naložbene vezi med EU ter Latinsko Ameriko in Karibi temeljijo na **mreži dvostranskih in regionalnih trgovinskih sporazumov**, zaradi katere se je dvostranska trgovina od leta 2018 povečala za 40 %⁶. Ti sporazumi so eden od ključnih dejavnikov za rast, saj zagotavljajo preferencialni dostop in stabilen okvir za trajnostno trgovino.

Trgovinski sporazumi olajšujejo izvoz malih in srednjih podjetij (MSP), spodbujajo preglednost pri javnih naročilih, krepijo varstvo intelektualne lastnine ter podpirajo naložbe in inovacije. S trgovinskimi sporazumi in povezanimi naložbami obe regiji diverzificirata trgovino in gradita trajnostne dobavne verige, vključno z dobavnimi verigami za čisto energijo in kritične surovine. Ti sporazumi spodbujajo trajnostni in vključujoč razvoj, dajejo glas civilni družbi na obeh straneh ter zagotavljajo platformo za spodbujanje spoštovanja človekovih pravic in pravic delavcev, varstva okolja ter regionalnega povezovanja.

Za EU je prednostna naloga sklenitev sporazuma med **EU in Mercosurjem**, saj bi se s tem obe regiji združili v partnerstvo, ki bi koristilo vsem in ustvarilo priložnosti za nadaljnjo rast, podpiralo delovna mesta ter spodbujalo trajnostni razvoj.

EU in **Čile** sta se pogajala o posodobitvi sedanjega sporazuma, ki izboljšuje medsebojni dostop do trgov, vsebuje ambiciozne zaveze glede trgovine in trajnostnega razvoja (vključno z enakostjo spolov in trajnostnimi prehranskimi sistemi) ter olajšuje prehod na energijo iz obnovljivih virov in trajnostno rabo surovin.

EU in **Mehika** si prizadevata za posodobitev obstoječega sporazuma, da bi poglobili in razširili svoje politične in gospodarske vezi. Poleg odprave večine preostalih ovir za trgovino

⁶ Podatkovna zbirka statističnih podatkov o zunanji trgovini (COMEXT) ESTAT: celotna trgovina v letu 2018: 209,44 milijarde EUR; v letu 2022: 293,09 milijarde EUR. Rast: 39,9 %.

bo posodobitev med drugim okrepila zaveze EU in Mehike glede visokih trgovinskih standardov in standardov trajnostnega razvoja ter izboljšala naložbene pogoje.

Ko bodo vse države članice EU ratificirale sporazuma s **Srednjo Ameriko** ter **Kolumbijo, Perujem in Ekvadorjem**, bi bilo treba razmisliti o izboljšanju njunih določb o trajnostnosti. Sporazuma sta prispevala k stabilnosti, diverzifikaciji in predvidljivosti trgovinskega ter naložbenega okolja obeh regij⁷. Z njima so se vzpostavile tudi dobro delujoče strukture dialoga za razpravo in prizadevanja na področju dela in okolja. Za Sporazum o gospodarskem partnerstvu Cariforum-EU je kot politični okvir pomembna tudi ratifikacija novega sporazuma med EU in OAKPD.

Da bi obe regiji v celoti izkoristili potencial trgovinskih sporazumov, so potrebna tudi trajna prizadevanja za izvajanje. Za to je potrebno sodelovanje vseh ustreznih akterjev, vključno s podjetji vseh velikosti in civilno družbo. Z dialogom o politikah zelenega prehoda v okviru sporazumov bi se moral okrepiti prispevek trgovine k ciljem glede trajnostnosti. S skupnim petletnim pregledom, ki poteka s Cariforumom, se bodo opredelili operativni sklepi in priporočila za boljše izvajanje sporazuma, prispevalo k popolni operacionalizaciji vseh ključnih določb in pomagalo sprostiti celoten gospodarski potencial sporazuma.

EU bo še naprej sodelovala s partnerji iz Latinske Amerike in s Karibov, da bi pomagala **ustvariti pogoje za trajnostne naložbe**, vključno s strategijo Global Gateway ter podporo za odprte, stabilne in predvidljive pravne okvire, odpravo diskriminatornih ovir in spodbujanjem naložb.

Trgovinski sporazumi prispevajo k tržno utemeljenemu, preglednemu in stabilnemu pravnemu okviru za trgovino s surovinami in naložbe vanje med EU ter državami Latinske Amerike in Karibov. EU bo na podlagi partnerstev, ki se razvijajo s posameznimi državami Latinske Amerike in Karibov, sodelovala z zainteresiranimi partnerji iz Latinske Amerike in s Karibov pri ustanovitvi svetovnega kluba za kritične surovine, da bi okrepila trajnostne dobavne verige in diverzificirala nabavo ter združila države porabnice in države, bogate z viri, da se bodo skupaj spoprijemale s skupnimi izzivi⁸.

EU ter Latinska Amerika in Karibi imajo skupen interes za **strog trgovinski red, ki temelji na pravilih, in reformirano Svetovno trgovinsko organizacijo (STO)** z mehanizmom za reševanje sporov, ki se uporablja za članice, bodisi velike bodisi male. Obe regiji imata pomembno vlogo pri pogajanjih o večstranskih pobudah, kot je e-trgovanje. EU bo spodbujala in podpirala uporabo sporazuma STO o spodbujanju naložb v Latinski Ameriki in na Karibih, s katerim se bodo po sklenitvi dodatno povečale naložbe v Latinski Ameriki in na Karibih.

S pozornostjo, namenjeno **trajnostni agendi** EU ter Latinske Amerike in Karibov, bi bilo treba skupaj obravnavati tudi učinek zakonodaje EU, zlasti zakonodaje v zvezi z evropskim zelenim dogovorom (politiko krčenja gozdov, mehanizmom za ogljično prilagoditev na mejah in drugimi instrumenti, ki spodbujajo zeleni prehod) ter zakonodaje, namenjene

⁷ Glej spletno mesto GD TRADE, naknadna ocena trgovinskih sporazumov:

https://policy.trade.ec.europa.eu/analysis-and-assessment/ex-post-evaluations_en.

⁸ COM(2023) 165 z dne 16. marca 2023: Zanesljiva in trajnostna oskrba s kritičnimi surovinami v podporo dvojnemu prehodu.

zagotavljanju zdravja ljudi, živali in rastlin. Razprava bi morala vključevati tudi podporo za olajšanje trgovine s proizvodi, za katere se uporabljajo ti deli zakonodaje.

Predlagani ključni ukrepi:

- dokončanje postopkov za podpis naprednega okvirnega sporazuma med EU in Čilom in začasnega sporazuma o prosti trgovini ter nadaljevanje njune ratifikacije;
- doseganje pomembnega napredka pri podpisu in ratifikaciji sporazumov med EU in Mehiko ter EU in Mercosurjem;
- dokončanje ratifikacije sporazumov s Srednjo Ameriko ter Kolumbijo, Perujem in Ekvadorjem v državah članicah EU ter skupni razmislek o ciljnih posodobitvah;
- zagotovitev učinkovitega izvajanja vseh trgovinskih sporazumov med EU ter partnerji iz Latinske Amerike in s Karibov, tudi s tehnično pomočjo in sodelovanjem podjetij;
- dokončanje postopka pregleda Sporazuma o gospodarskem partnerstvu Cariforum-EU, da se opredelijo operativna orodja, sklepi in priporočila za njegovo boljše delovanje;
- okrepitev dialoga o politikah EU ter Latinske Amerike in Karibov za zeleni prehod ter skupno obravnavanje učinka zakonodaje EU, vključno z zagotavljanjem podpore za olajševanje trgovine;
- okrepitev sodelovanja med EU ter Latinsko Ameriko in Karibi v STO, zlasti pri reformi organizacije in pogajanjih o večstranskih sporazumih;
- sodelovanje z zainteresiranimi državami Latinske Amerike in Karibov na področju prihodnjega kluba za kritične surovine.

3. Strategija Global Gateway in podpiranje partnerstev za pravičen zeleni in digitalni prehod

Sodelovanje med EU ter Latinsko Ameriko in Karibi zahteva **inovativne pristope, ki temeljijo na enakih partnerstvih na vseh ravneh**. Regija Latinske Amerike in Karibov sestoji predvsem iz držav s srednjim dohodkom in je bogata z naravnimi viri, še vedno pa so v njej prisotne velike neenakosti in strukturni izzivi⁹, ki jih še poglobljajo prekrivajoče se krize. EU lahko kot vodilna donatorka in vlagateljica v regiji uporablja širok nabor orodij politike, instrumentov¹⁰ in pristop Ekiye Evropa, ki države članice in finančne institucije EU povezuje pri obravnavanju izzivov in priložnosti, ter z Latinsko Ameriko in Karibi sodeluje za doseganje pravičnega in vključujočega zelenega in digitalnega prehoda ter trajnostnega razvoja v skladu s cilji trajnostnega razvoja.

⁹ Leta 2022 je 32,1 % prebivalstva v Latinski Ameriki in na Karibih (201 milijon ljudi) živel v revščini, 13,1 % (82 milijonov) pa v skrajni revščini (ljudi, ki so živeli v skrajni revščini, je bilo za 12 milijonov več kot pred pandemijo leta 2019).

¹⁰ Instrument za sosedstvo ter razvojno in mednarodno sodelovanje – Globalna Evropa (NDICI – Globalna Evropa) zagotavlja okvir za sodelovanje z vsemi državami Latinske Amerike in Karibov na regionalni in podregionalni ravni za podporo zelenemu prehodu z vodilnimi programi sodelovanja, kot je EUROCLIMA+, program za amazonski bazen ali mehanizem EU za krepitev odpornosti na Karibih.

EU lahko s strategijo Global Gateway¹¹ spodbuja **kakovostne naložbe ter s tem pomaga obravnavati infrastrukturne potrebe Latinske Amerike in Karibov**, podpre razvoj človeškega kapitala, vključno z opolnomočenjem ljudi, zlasti žensk, mladih in najranljivejših oseb, ter okrepi spodbudno poslovno in regulativno okolje, da bi se ustvarili lokalna dodana vrednost, rast in kakovostna delovna mesta. Strategija Global Gateway je **pozitivna ponudba za naložbe, ki temelji na vrednotah** in spoštuje visoke mednarodne standarde. Predlaga možnost skupne gospodarske, družbene in regulativne poti na podlagi pristopa, osredotočenega na človeka, ter načel trajnosti, odprtosti, vključenosti, odgovornosti in spoštovanja temeljnih pravic.

Strategija Global Gateway bo okrepila in spodbudila naložbe zasebnega sektorja s konkretnimi projekti. Latinska Amerika in Karibi imajo trdno izhodišče za sodelovanje v strategiji Global Gateway: naložbe EU so že precejšnje in obe regiji imata politično agendo, ki temelji na skupnih vrednotah. Z naložbeno agendo strategije Global Gateway se bodo zato opredelile **pravične zelene in digitalne naložbene** priložnosti v Latinski Ameriki in na Karibih, ki bodo imele koristi od odprtega in nediskriminatornega okolja, ki ga zagotavljajo trgovinski in naložbeni sporazumi.

a. Sodelovanje za pravičen zeleni prehod

Podnebna kriza je eksistencialni izziv za človeštvo. EU ter Latinska Amerika in Karibi lahko pomembno prispevajo k svetovnim prizadevanjem za sodelovanje pri spoprijemanju s tem izzivom.

Regija Latinske Amerike in Karibov ima **edinstven potencial** v smislu biotske raznovrstnosti, naravnih virov, trajnostnih obnovljivih virov energije, kmetijske proizvodnje in strateških kritičnih surovin. Ima 50 % biotske raznovrstnosti planeta, ki je bistvena za njegovo ekološko ravnovesje, zlasti v Amazoniji¹². Regija je ključna za doseganje svetovnih podnebnih in okoljskih ciljev, vključno z izvajanjem Pariškega sporazuma, Kunminško-montrealskega svetovnega okvira za biotsko raznovrstnost, sporazuma o odprtem morju glede morske biotske raznovrstnosti na območjih zunaj nacionalne jurisdikcije in resolucije o svetovnem dogovoru o onesnaževanju s plastiko.

Obstaja velik potencial za sodelovanje v smeri **podnebno nevtralnih, čistih in za naravo pozitivnih gospodarstev**. Obe regiji sta zavezani varstvu biotske raznovrstnosti, zaustavitvi krčenja gozdov, spodbujanju bolj krožnega gospodarstva, izboljšanju ravnanja z odpadki in gospodarjenja z vodo, povečanju produktivnosti virov, boju proti onesnaževanju¹³ ter naložbam v podnebno odpornost.

Da bi EU ter Latinska Amerika in Karibi dosegli te cilje, bi morali okrepiti partnerstvo za **zeleni prehod**, med drugim z naložbami v okviru strategije Global Gateway, okrepljenim dialogom in sodelovanjem v zvezi s politikami in regulativnimi okviri ter izvajanjem trgovinskih sporazumov in spodbujanjem odnosov z regionalnimi organizacijami¹⁴. EU bo s

¹¹ JOIN(2021) 30 final z dne 1. decembra 2021: Strategija Global Gateway.

¹² UNEP (2016), „Biodiversity in Latin America and the Caribbean“ (Biotska raznovrstnost v Latinski Ameriki in na Karibih).

¹³ Brazilija na primer ponovno aktivira mehanizem Amazon Fund, da bi podprla trajnostni razvoj, varstvo gozdov in človekove pravice.

¹⁴ Kot je organizacija amazonskega sporazuma o sodelovanju.

partnerji iz Latinske Amerike in s Karibov sodelovala pri uveljavljanju vpliva svoje zakonodaje in instrumentov za izvajanje evropskega zelenega dogovora.

V **energetskem** sektorju ima skupna mešanica virov za proizvodnjo električne energije v Latinski Ameriki in na Karibih največji delež obnovljivih virov energije na svetu, ki je leta 2021 znašal 61 %¹⁵. Za zmanjšanje odvisnosti od fosilnih goriv si je mogoče prizadevati z več načini sodelovanja, in sicer s povečanjem uporabe obnovljivih virov energije¹⁶ in izboljšanjem energijske učinkovitosti (vključno s prihranki energije). Poleg tega naložbe strategije Global Gateway prispevajo k zagotavljanju zanesljive oskrbe s cenovno dostopno in čisto energijo. Obstajajo možnosti za skupne naložbe v e-mobilnost, povečanje varne in trajnostne letalske povezljivosti ter nadgradnjo sistemov in infrastrukture javnega prevoza, da bi postali čistejši, energijsko učinkovitejši in bolj inovativni.

Poleg tega EU ter regija Latinske Amerike in Karibov še naprej krepi sodelovanje na področju energije in energetskih vprašanj, in sicer na dvostranski ravni in v večstranskih forumih¹⁷, tudi z memorandummi o soglasju o zelenem prehodu, vključno z vodikom¹⁸.

Več držav Latinske Amerike in Karibov je zelo ranljivih za podnebne spremembe, zato bo EU še naprej podpirala učinkovite nacionalne strategije za prilagajanje podnebnim spremembam, na ravni obeh regij pa skupnosti za zaščito pred škodo, ki jo povzročijo naravne nesreče, in sicer na podlagi obstoječih pobud¹⁹. EU ostaja zavezana nadaljnjemu podpiranju programov za **pripravljenost na nesreče** ter krepitvi splošnega sodelovanja na področju obvladovanja tveganja nesreč in izmenjavi dobrih praks.

S tesnejšim sodelovanjem z Latinsko Ameriko in Karibi pri učinkovitem izvajanju **Konvencije ZN o pomorskem mednarodnem pravu** ter njenih izvedbenih sporazumov bi se lahko ustvarili pogoji za trajnostno upravljanje oceanov, vključno z določitvijo reprezentativnega sistema zavarovanih morskih območij na Antarktiki, izvajanjem sporazuma o odprtem morju glede morske biotske raznovrstnosti na območjih zunaj nacionalne jurisdikcije ter varnostjo plovbe. Okrepljeno sodelovanje je potrebno tudi v boju proti nezakonitemu, neprijavljenemu in nereguliranemu ribolovu ter v regionalnih in večstranskih organizacijah, povezanih z oceani, med drugim na področju ribištva, ter za razvoj znanstvenih spoznanj in svetovanja.

Regija Latinske Amerike in Karibov razvija okvir za **taksonomijo za trajnostno financiranje**, kar je ključno za podporo prizadevanjem za regionalno in globalno interoperabilnost ter privabljanje mednarodnih vlagateljev, razvija pa tudi verodostojne okvire za zelene obveznice.

¹⁵ OECD/ECLAC/Evropska komisija/CAF (2022), „Latin American Economic Outlook 2022: Towards a green and just transition“ (Gospodarska napoved za Latinsko Ameriko za leto 2022: na poti k zelenemu in pravičnemu prehodu).

¹⁶ Vključno z vodno, vetrno in sončno energijo, ki prav tako zagotavljajo priložnosti za proizvodnjo obnovljivega vodika kot nosilca energije.

¹⁷ Kot je OLADE (Latinskoameriška organizacija za energijo).

¹⁸ Spodbujanje razvoja preglednih in neizkrivljenih svetovnih trgov vodika, ki temeljijo na pravilih, na podlagi zanesljivih mednarodnih standardov in shem certificiranja, tudi z evropsko vodikovo banko.

¹⁹ Kot sta program za zmanjševanje tveganja nesreč na Karibih in dialog med EU ter Latinsko Ameriko in Karibi o obvladovanju požarov v naravi.

Podpora politikam **razogljičenja** po vsem svetu, zlasti med velikimi onesnaževalci, je prednostna naloga za doseganje svetovne podnebne nevtralnosti do leta 2050. EU že dolgo podpira politike oblikovanja cen ogljika. Zaradi profila emisij Latinske Amerike in Karibov je jasno, da se je treba skupaj osredotočiti na blažitvene ukrepe na področju kmetijstva, prometa, gozdarstva in energetike.

Ker se bo prehod na zeleno gospodarstvo pospešil, naj bi se povpraševanje po **kritičnih surovinah** eksponentno povečalo. Dolgoročni dostop do varne in trajnostne oskrbe postaja skupni izziv za svetovno skupnost. Latinska Amerika in Karibi so bogati s kritičnimi viri in bodo imeli ključno vlogo pri zagotavljanju pravočasnega prehoda, s katerim se bo izboljšala njihova proizvodna in izvozna zmogljivost, inovacije in tehnologija²⁰ ter visoki okoljski, socialni in upravljavski standardi pa bodo dodali vrednost naravnim virom.

Obe regiji bi imeli koristi od tesnejšega sodelovanja, dialoga, diverzifikacije in naložb, da bi zadostili vse večjemu povpraševanju, zagotovili zanesljiv dostop do virov, razvili in izboljšali odpornost vrednostnih verig ter zagotovili visoke okoljske in socialne standarde. EU si bo v skladu s sporočilom o kritičnih surovinah iz leta 2023²¹ prizadevala za vzajemno koristna strateška partnerstva, da bi spodbudila trajnostni gospodarski razvoj držav Latinske Amerike in Karibov ter podprla ustvarjanje vrednostne verige.

EU ter Latinska Amerika in Karibi bi morali dvo- in večstransko sodelovati za celovito in hitro izvajanje Pariškega sporazuma, Kunminško-montrealskega svetovnega okvira za biotsko raznovrstnost ter sporazuma o odprtem morju glede morske biotske raznovrstnosti na območjih zunaj nacionalne jurisdikcije.

Predlagani ključni ukrepi, tudi v okviru strategije Global Gateway:

- skupno spodbujanje izvajanja zelenih naložbenih projektov²² v okviru naložbene agende strategije Global Gateway in krepitev sodelovanja v okviru regionalnih pobud Ekipe Evropa²³;
- okrepitev boja proti izgubi gozdov in biotske raznovrstnosti ter degradaciji gozdov, zlasti v amazonskem pragozdu in petih velikih gozdovih v Srednji Ameriki, z namenskimi pobudami Ekipe Evropa;
- sklenitev memorandumov o soglasju o energiji in preučitev vzajemno koristnih partnerstev, kot je predvideno v novi strategiji EU za kritične surovine;
- okrepitev dialoga z rednimi dvoregionalnimi srečanji ministrov ter dialogov o okolju in podnebnih spremembah; preučitev možnosti vzpostavitve dialoga o energetskega prehodu ter pospešitev dvostranskih dialogov o podnebju, okolju in energiji;
- okrepitev sodelovanja za ambiciozne rezultate na prihodnjih konferencah pogodbenic, zlasti Okvirne konvencije Združenih narodov o spremembi podnebja in Konvencije o biološki raznovrstnosti;

²⁰ Na primer, Argentina, Bolivija in Čile imajo sami 60 % opredeljenih zalog litija.

²¹ COM(2023) 165 z dne 16. marca 2023: Zanesljiva in trajnostna oskrba s kritičnimi surovinami v podporo dvojnemu prehodu.

²² Na primer za proizvodnjo obnovljivega vodika v Čilu, Argentini in Urugvaju ter za trajnostno mobilnost v mestih v Dominikanski republiki.

²³ Kot je pobuda Ekipe Evropa o zelenem prehodu.

- spodbujanje razvoja interoperabilnih trajnostnih finančnih okvirov, vključno s taksonomijami, in razvoja trgov zelenih obveznic, da bi se pritegnili vlagatelji in podprl prehod na nizkoogljično gospodarstvo;
- spodbujanje sodelovanja na področju krožnega gospodarstva²⁴ v ustreznih forumih, vključno z G20 in Agencijo ZN za okolje;
- spodbujanje izmenjav in ukrepov za prehod na zeleno energijo, vključno z obnovljivim vodikom;
- sklenitev memorandumov o soglasju med EU ter pristojnimi organi v Latinski Ameriki in na Karibih o sodelovanju na področju pripravljenosti na nesreče in obvladovanja tveganja nesreč²⁵;
- okrepitev ukrepov v zvezi z digitalnim prehodom ter sodelovanja na področju sistemov zgodnjega opozarjanja in spremljanja v zvezi z degradacijo/krčenjem gozdov in požari v naravi²⁶.

b. Združitev moči za vključujočo digitalno preobrazbo, osredotočeno na človeka

EU ter Latinska Amerika in Karibi imajo skupen interes za izvajanje digitalnih politik, ki **ljudem in podjetjem omogočajo**, da izkoristijo trajnostno in uspešnejšo digitalno prihodnost, osredotočeno na človeka. V skladu s ciljem digitalnega kompasa EU²⁷ glede oblikovanja mednarodnih digitalnih partnerstev je bilo marca 2023 vzpostavljeno **digitalno zavezništvo med EU ter Latinsko Ameriko in Karibi** kot neformalni okvir, ki temelji na skupnih vrednotah in načelih²⁸, za razvoj dvoregionalnega dialoga in sodelovanja na vseh področjih digitalnih vprašanj. Zavezništvo temelji na sklopu vodilnih projektov, ki se izvajajo v okviru pristopa Ekipe Evropa²⁹, in dopolnjuje dialoge o digitalni politiki s posameznimi državami.

Digitalna preobrazba in povezljivost sta glavna izziva regije. Zavezništvo bo s strategijo Global Gateway spodbujalo naložbe v uvajanje varne in odporne digitalne infrastrukture ter podpiralo partnerje pri obravnavanju digitalnih vrzeli, med drugim z zagotavljanjem javnih storitev, kot sta izobraževanje in zdravstveno varstvo. Za doseganje tega cilja bo pomembno okrepljeno sodelovanje evropskih finančnih institucij, zlasti Evropske investicijske banke, na področju digitalne povezljivosti.

²⁴ Kot sta koalicija za krožno gospodarstvo Latinske Amerike in Karibov ter svetovno zavezništvo za krožno gospodarstvo in učinkovito rabo virov.

²⁵ Vključno s Koordinacijskim centrom za preprečevanje nesreč v Srednji Ameriki (CEPREDENAC), Karibsko agencijo za obvladovanje izrednih razmer ob nesrečah (CDEMA), Andskim odborom za preprečevanje nesreč in oskrbo (CAPRADE) ter srečanjem ministrov in visokih organov za celovito obvladovanje tveganja nesreč (RMAGIR).

²⁶ Kot v okviru pobude Ekipe Evropa glede povodja Amazonke.

²⁷ COM(2021) 118 final z dne 9. marca 2021: Digitalni kompas do leta 2030: evropska pot v digitalno desetletje.

²⁸ Kot je razvidno iz ibero-ameriške listine o digitalnih pravicah in načelih, katere vrednote so v veliki meri usklajene z Evropsko deklaracijo o digitalnih pravicah in načelih za digitalno desetletje.

²⁹ Vzpostavitev dvoregionalnega dialoga o digitalni politiki, razširitev programa BELLA (BELLA II), izvajanje regionalne strategije Copernicus in vzpostavitev digitalnega pospeševalnika EU ter Latinske Amerike in Karibov za spodbujanje podjetništva in inovacij.

Za spodbujanje digitalne združljivosti je pomemben **regulativni dialog**. Obe regiji bosta regionalno in dvostransko sodelovali na področjih skupnega interesa, vključno z varnim uvajanjem 5G, regulativno ureditvijo digitalnih trgov in storitev, umetno inteligenco za javno dobro, visokozmogljivostnim računalništvom, upravljanjem podatkov in kibernetško varnostjo.

Drugo področje, na katerem lahko zblíževanje koristi obema regijama, je spodbujanje prostega in varnega **pretoka podatkov**. To vključuje dejavno sodelovanje s partnerji za doseg „ugotovitve o ustreznosti“, kot že velja za nekatere države Latinske Amerike in Karibov. S takimi dogovori se lahko povečajo koristi trgovinskih sporazumov in okrepi sodelovanje na drugih področjih, kot so raziskave ali sodelovanje na področju kazenskega pregona. Več partnerjev v regiji je sprejelo ali izvaja sodobne zakone o varstvu podatkov, kar pomeni nove priložnosti za olajšanje pretoka podatkov. Obe regiji bi morali okrepiti dialog v regionalnih organizacijah in mrežah, ki imajo vse večjo vlogo pri oblikovanju skupnih standardov varstva podatkov.

EU ter Latinska Amerika in Karibi bi morali združiti moči za spodbujanje svoje vizije digitalne preobrazbe v **večstranskih forumih**³⁰, zlasti na podlagi Evropske deklaracije o digitalnih pravicah in načelih za digitalno desetletje³¹, digitalne agende za Latinsko Ameriko in Karibe za leto 2024 (eLAC 2024)³² ter Izjave o prihodnosti interneta³³. To digitalno preobrazbo bi bilo treba izkoristiti tudi za povečanje digitalnih znanj in spretnosti, zlasti pri mladih in otrocih.

Priložnosti za sodelovanje ponuja tudi **vesolje**. Vesoljski podatki, storitve in aplikacije lahko pozitivno prispevajo k doseganju ciljev, povezanih z zelenim in digitalnim prehodom ter trajnostno gospodarsko rastjo. Leta 2021 se je CELAC dogovorila o ustanovitvi vesoljske agencije Latinske Amerike in Karibov (ALCE), ki bi lahko imela koristi od evropskega strokovnega znanja na področju večdržavnega upravljanja vesolja. Sodelovanje že poteka v okviru programa EU za opazovanje Zemlje Copernicus, obstaja pa tudi možnost za okrepitev sodelovanja v okviru programa Copernicus in evropskega programa satelitske navigacije Galileo. Obe regiji bi morali okrepiti stalno sodelovanje na področju razvoja informacijskih sistemov v podporo politikam, ki temeljijo na dokazih, in ukrepom za prilagajanje, vključno z obvladovanjem nesreč.

Predlagani ključni ukrepi, tudi v okviru strategije Global Gateway:

- skupni razvoj naložbenih projektov za vključujoč digitalni prehod v okviru naložbene agende strategije Global Gateway³⁴;
- razvoj skupnih ukrepov³⁵ v okviru digitalnega zavezništva med EU ter Latinsko Ameriko in Karibi, okrepitev regionalnega in dvostranskega dialoga o digitalni politiki ter spodbujanje regulativnega zblíževanja;

³⁰ Tudi v okviru pobude STO za skupno izjavo o elektronskem poslovanju.

³¹ [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32023C0123\(01\)&from=SL](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32023C0123(01)&from=SL)

³² <https://www.cepal.org/en/projects/digital-agenda-latin-america-and-caribbean-elac2024>

³³ <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/library/declaration-future-internet>

³⁴ Na primer v zvezi s svežnjem o digitalnem gospodarstvu v podporo mirovnemu procesu v Kolumbiji, uvedbi 5G v Dominikanski republiki, amazonsko povezljivostjo v Braziliji ter pobudami za digitalno povezljivost na Jamajki in Kostariki.

- spodbujanje razširitve podmorskega optičnega kabla BELLA (BELLA II) do Srednje Amerike in Karibov³⁶;
- uvedba regionalne strategije Copernicus, vključno z obema regionalnima podatkovnima centroma Copernicus v Panami in Čilu;
- preučitev novih sklepov o ustreznosti z državami Latinske Amerike in Karibov ter drugih ureditev za zagotovitev proste in varne izmenjave osebnih podatkov;
- spodbujanje stikov in podpore med EU in vesoljsko agencijo Latinske Amerike in Karibov ALCE za sodelovanje na področju vesoljskih dejavnosti ter prispevanje k miroljubni in trajnostni rabi vesolja.

c. Spodbujanje trajnostne gospodarske rasti za človekov razvoj

Ljudje na obeh straneh Atlantskega oceana si prizadevajo živeti v **vključujočih in uspešnih družbah**, pri čemer nihče ne sme biti zapostavljen. Zaradi pandemije COVID-19 in ruske vojne agresije proti Ukrajini so se zaostрили obstoječi strukturni izzivi in neenakosti, s tem pa so se zvišale stopnje revščine, zadolženosti in neustrezne prehranske varnosti³⁷.

V interesu obeh regij je, da se okrepijo skupna prizadevanja za **uspešno in trajnostno okrevanje**, ki spodbuja enakost in socialno vključenost. EU ter Latinska Amerika in Karibi bi morali okrepiti sodelovanje, da bi obravnavali trajne makroekonomske izzive, diverzificirali in posodobili gospodarstva ter povečali njihovo odpornost na prihodnje pretese.

EU lahko prispeva k **diverzifikaciji** Latinske Amerike in Karibov v sektorje z višjo dodano vrednostjo ter izkoristi potencial novih zelenih, modrih, ustvarjalnih in digitalnih gospodarstev. Okrepljen dialog o politikah, okrepljena trgovinska agenda EU ter Latinske Amerike in Karibov ter strategija Global Gateway lahko prispevajo k povečanju trajnostnih dvoregionalnih naložb in odpornih dobavnih verig, ki koristijo prebivalcem. Pomembna cilja sta povečanje produktivnosti, inovacij in ustvarjanja delovnih mest, zlasti za MSP iz Latinske Amerike in s Karibov, ter spodbujanje politik pametne specializacije in inovacij, prehoda na krožne in trajnostne sisteme proizvodnje in potrošnje ter trajnostnih vrednostnih verig, ki ne povzročajo krčenja gozdov.

Latinska Amerika in Karibi se v zadnjih letih uveljavljajo na področju inovacij, saj vse več latinskoameriških podjetij dosega status „samoroga“³⁸. Visokošolske ustanove imajo ključno vlogo zlasti pri podpiranju inovacij in podjetništva v okoliških skupnostih z vzpostavljanjem povezav z lokalnimi podjetniki, MSP, raziskovalnimi inštituti in civilno družbo.

³⁵ Vključno z razširitvijo programa BELLA in primeri njegove uporabe ter uvedbo regionalne strategije Copernicus.

³⁶ S prvo fazo projekta BELLA je bila vzpostavljena neposredna optična povezava med Evropo ter Brazilijo, Argentino, Čilom, Ekvadorjem in Panamo. Cilj projekta BELLA II je razširiti povezavo na Peru, Kostariko, Gvatemalo, Salvador, Honduras, Dominikansko republiko ter Trinidad in Tobago.

³⁷ Po podatkih ECLAC (2021, 2022) so Latinska Amerika in Karibi regija z največjim zunanjim dolgom glede na BDP (56,3 %) ter največjimi stroški servisiranja zunanjega dolga glede na izvoz in rast (59 %). Leta 2020 je razširjenost podhranjenosti dosegla 9,1 %, kar je največ v regiji od leta 2005.

³⁸ <https://www.bbva.com/en/latin-americas-roadmap-to-innovation-the-most-enterprising-cities>

V skladu z globalnim pristopom k raziskavam in inovacijam³⁹ je za iskanje in zagotavljanje rešitev, potrebnih za pravičen dvojni prehod, bistveno okrepljeno sodelovanje na področju **raziskav in inovacij**, tudi s polnim izkoriščanjem priložnosti v okviru programa Obzorje Evropa⁴⁰. Strateški načrt EU in CELAC za raziskave in inovacije⁴¹ zagotavlja okvir za krepitev mobilnosti raziskovalcev in sodelovanja na področjih, kot so raziskovanje oceanov, krožno gospodarstvo, čista energija, raziskovalna infrastruktura, biotska raznovrstnost ter dostop do cepiv in zdravil⁴².

Spodbujanje **človekovega razvoja** je skupna prednostna naloga. Nadaljevati bi se moralo skupno delo za spodbujanje socialne kohezije in odpravljanje neenakosti s poudarkom na ekonomskem opolnomočenju ter vključevanju žensk, mladih, domorodnih ljudstev, LGBTIQ+ oseb in invalidov. Sodelovanje na področju dostopa do kakovostnega izobraževanja za vse otroke in mlade, poklicnega usposabljanja ter razvoja znanj in spretnosti, ki je usklajeno z zaposlovalnimi potrebami, bo ključnega pomena za zagotavljanje priložnosti za vse.

Obe regiji bi morale prednost nameniti standardom, **družbeni odgovornosti podjetij** in odgovornemu poslovnemu ravnanju. EU in njene države članice lahko delijo izkušnje, ki so jih pridobile pri krepitevi sistemov socialne zaščite ter spodbujanju učinkovitega socialnega in tristranskega dialoga. EU bo še naprej sodelovala s partnerji iz Latinske Amerike in s Karibov pri uporabi trgovinskih sporazumov kot instrumentov za trajnosten in vključujoč gospodarski razvoj.

Skupna prizadevanja za razvoj ukrepov v okviru pristopa „eno zdravje“ in krepitev **zdravstvene varnosti** so postala pomembnejša v skladu z novo globalno zdravstveno strategijo EU⁴³. Na primer partnerstvo med EU ter Latinsko Ameriko in Karibi za proizvodnjo cepiv, zdravil in zdravstvenih tehnologij ter krepitev zdravstvene odpornosti v Latinski Ameriki⁴⁴ dopolnjuje in podpira regionalna prizadevanja, zlasti načrt CELAC za samozadostnost na področju zdravja⁴⁵.

Obe regiji sta kot pomembni proizvajalki hrane odgovorni za **svetovno prehransko**⁴⁶ varnost. Da bi zmanjšali ranljivost proizvodnih sistemov za podnebne in druge pretese ter čim bolj zmanjšali negativne učinke na ekosisteme planeta, bi morali obe regiji okrepiti sodelovanje na področju trajnostnih prehranskih sistemov, vključno z odpornostjo proti

³⁹ COM(2021) 252 z dne 18. maja 2021: Globalni pristop k raziskavam in inovacijam – Evropska strategija za mednarodno sodelovanje v spreminjajočem se svetu.

⁴⁰ https://research-and-innovation.ec.europa.eu/funding/funding-opportunities/funding-programmes-and-open-calls/horizon-europe_en

⁴¹ https://commission.europa.eu/system/files/2021-07/eu-celac_strategic-roadmap-2021-2023.pdf, ki ga bodo leta 2024 pregledali in posodobili visoki uradniki.

⁴² COM(2021) 252 z dne 18. maja 2021: Globalni pristop k raziskavam in inovacijam – Evropska strategija za mednarodno sodelovanje v spreminjajočem se svetu.

⁴³ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/sl/ip_22_7153

⁴⁴ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/sl/ip_22_3890

⁴⁵ <https://www.cepal.org/en/publications/47253-plan-self-sufficiency-health-matters-latin-america-and-caribbean-lines-action-and>

⁴⁶ Regija Latinske Amerike in Karibov predstavlja 14 % svetovne proizvodnje hrane in 45 % neto mednarodne agroživilske trgovine. Agroživilski sistemi v Latinski Ameriki in na Karibih predstavljajo skoraj polovico skupne zaposlenosti in 30–40 % BDP (FAC, 2021).

antimikrobikom, uporabo pesticidov, zdravjem tal, emisijami iz živinoreje, kmetijsko-gozdarskimi sistemi in živilskimi odpadki.

Predlagani ključni ukrepi, tudi v okviru strategije Global Gateway:

- skupni razvoj naložbenih projektov za podporo trajnostni gospodarski rasti za človekov razvoj v okviru naložbene agende strategije Global Gateway⁴⁷;
- mobilizacija regionalne pobude Ekipe Evropa o vključujočih družbah, vključno z novim okrepljenim programom EUROsociAL, ki bo zajemal tudi izobraževanje, ter državnih pobud Ekipe Evropa za socialno vključevanje s posebnim poudarkom na ženskah in mladih;
- okrepitev programa Erasmus+ za akademsko sodelovanje EU ter Latinske Amerike in Karibov na področju visokošolskega izobraževanja in poklicnega usposabljanja ter instrumenta SOCIEUX+ o socialni zaščiti, pravicah delavcev in zaposlovanju;
- skupen razvoj nadaljnjih ukrepov v okviru partnerstva EU ter Latinske Amerike in Karibov na področju zdravja, vključno s podporo naložbam strategije Global Gateway, med drugim v proizvodnjo cepiv in zdravil, digitalno zdravje, zdravstvene tehnologije in krepitev zdravstvenega sistema;
- okrepitev sodelovanja Latinske Amerike in Karibov v programu Obzorje Evropa in prizadevanje za srečanje ministrov EU ter Latinske Amerike in Karibov na temo raziskav in inovacij;
- okrepljena izmenjava mnenj o makroekonomskem razvoju in ustreznih političnih strategijah, da se zagotovi močna, trajnostna, uravnotežena in vključujoča svetovna rast;
- krepitev dejavnosti sodelovanja na področju pametne specializacije in krajevnih inovacijskih politik.

4. Združitev moči na področju pravosodja, varnosti državljanov in boja proti mednarodnemu organiziranemu kriminalu

EU ter Latinska Amerika in Karibi se spoprijemajo s skupnimi izzivi na področju **varnosti in pravosodja**, zaradi česar je treba okrepiti dvoregionalno partnerstvo in sodelovanje na vseh ravneh. Varnost je ena od glavnih skrbi prebivalcev Latinske Amerike in Karibov. Organizirani kriminal, vključno s trgovino z ljudmi, zlasti ženskami in otroki, trgovino s prepovedanimi drogami in orožjem, nezakonito trgovino s prostoživečimi vrstami in lesom, pa tudi korupcija, finančni kriminal ter okoljska in kibernetika kriminaliteta so še vedno zahrbtna grožnja za ljudi, družbe in gospodarstva.

Države Latinske Amerike in Karibov spreminjajo način reševanja varnostnih izzivov, pri čemer se vse bolj osredotočajo na preventivne pristope, kot so reforma policije in pravosodja, policijsko delo v skupnosti in bližini ter zmanjševanje nasilja med mladimi in nasilja zaradi spola. To je v skladu s konceptom varnosti ljudi in pristopom EU k varnosti državljanov. Obstajajo možnosti za sodelovanje med EU ter Latinsko Ameriko in Karibi, ki združuje boj proti kriminalu s preventivno razsežnostjo, ki temelji na odpravljanju temeljnih vzrokov zanj.

⁴⁷ Na primer v zvezi z odpornostjo zdravstvenega sistema na Barbadosu in v Mehiki ter gospodarjenjem z vodo in sanitarno komunalno ureditvijo v Ekvadorju in Gvatemali.

Dvoregionalne politične pobude in programi že zagotavljajo trdno podlago za lažje sodelovanje na področju mednarodnega organiziranega kriminala, pri čemer vzpostavljajo povezave med pravosodnimi in varnostnimi institucijami, ki temeljijo na pravni državi ter visoki ravni varstva temeljnih pravic, vključno z varstvom podatkov. Krepitev programov in pobud Ekiye Evropa bo s krepitvijo institucionalnih zmogljivosti in spodbujanjem skupnih standardov znatno prispevala k operacionalizaciji sodelovanja med EU ter Latinsko Ameriko in Karibi na tem področju. Še en ključni element naše skupne agende na področju pravosodja in varnosti je sklenitev sporazumov in dogovorov z državami Latinske Amerike in Karibov o sodelovanju z Eurojustom in Europolom⁴⁸.

EU bi morala okrepiti tudi **sodelovanje z regionalnimi organizacijami**, kot je Ameripol, ki imajo vse večjo vlogo pri oblikovanju skupnih načel in pristopov. Obe regiji bi morali spodbujati ratifikacijo in izvajanje ustreznih mednarodnih konvencij, da se olajša mednarodno sodelovanje na področju pravosodja in kazenskega pregona.

Predlagani ključni ukrepi:

- krepitev partnerstva med EU ter Latinsko Ameriko in Karibi na področju pravosodja in varnosti na podlagi programov⁴⁹ in regionalne pobude Ekiye Evropa;
- podpiranje nadaljnjega razvoja zmogljivosti in sodelovanja z Latinskoameriškim odborom za notranjo varnost (CLASI) ter Policijsko skupnostjo Amerik (AMERIPOL);
- nadaljnji razvoj tesnega sodelovanja v zvezi s politiko na področju drog med obema regijama ter okrepitev prizadevanj za zmanjšanje povpraševanja po drogah in njihove ponudbe, tudi z dialogom na visoki ravni v okviru mehanizma EU in CELAC za usklajevanje in sodelovanje na področju drog, ter za krepitev odpornosti logističnih vozlišč;
- okrepitev prizadevanj za preprečevanje trgovine z ljudmi in boju proti njej ter zaščita in podpora za žrtve tega kaznivega dejanja;
- okrepitev sodelovanja med uradi za odvzem premoženjske koristi in finančnimi obveščevalnimi enotami, in sicer z olajšanjem izmenjave informacij;
- sklenitev dodatnih mednarodnih sporazumov in delovnih dogovorov z Europolom in Eurojustom;
- okrepitev sodelovanja na področju kibernetске varnosti in strokovnega znanja o kibernetски kriminaliteti za podporo državam Latinske Amerike in Karibov, med drugim z regionalnim strokovnim centrom za kibernetско varnost LAC4 v Dominikanski republiki.

5. Sodelovanje pri spodbujanju miru in varnosti, demokracije, pravne države, človekovih pravic in humanitarne pomoči

⁴⁸ Svet je odobril začetek pogajanj v zvezi s sporazumi o sodelovanju Eurojusta z Argentino, Brazilijo in Kolumbijo ter tudi začetek pogajanj v zvezi s sporazumi o sodelovanju Europolu z Bolivijo, Brazilijo, Ekvadorjem, Mehiko in Perujem.

⁴⁹ Zlasti programov El PACCTO 2.0, COPOLAD in EUROFRONT ter programa za svetovne nedovoljene tokove.

Demokracija in človekove pravice so v središču partnerstva EU ter Latinske Amerike in Karibov. EU sodeluje z Latinsko Ameriko in Karibi pri varstvu in spodbujanju človekovih pravic, tako državljanskih in političnih pravic kot ekonomskih, socialnih in kulturnih pravic, z najrazličnejšimi mehanizmi, vključno z dvostranskimi dialogi, krepitvijo zmogljivosti za civilno družbo in izobraževanjem⁵⁰. Obe regiji sta zavezani krepitvi večstranskega sistema človekovih pravic in regionalnemu sodelovanju.

EU ter Latinska Amerika in Karibi bi morali okrepiti dialog in sodelovanje na področju boja proti diskriminaciji, pri čemer bi morali spodbujati enakost spolov ter spoštovanje pravic otroka in ranljivih oseb, manjšin, domorodnih ljudstev, LGBTIQ+ oseb, invalidov, migrantov in beguncev, pa tudi tistih, ki so jih prizadeli konflikti in nasilje.

Večjo pozornost bi bilo treba nameniti zaščiti zagovornikov človekovih pravic in novinarjev ter novim izzivom, ki jih prinašajo digitalne tehnologije, med drugim s spodbujanjem digitalne in medijske pismenosti. V nekaterih delih regije so še posebej ogroženi zagovorniki okoljskih pravic. EU ter Latinska Amerika in Karibi imajo skupno vizijo enake vloge žensk v družbi, pri čemer bi morali združiti moči za njeno spodbujanje in izkoreninjenje nasilja na podlagi spola.

Med ključnimi skupnimi nalogami bodo krepitev demokracije, vključno z odgovornostjo, odpornostjo volitev, spoštovanjem pravne države in neodvisnostjo sodstva, ter krepitev odpornosti proti dezinformacijam in proti nastajajočim hibridnim grožnjam, pa tudi večja udeležba mladih in žensk ter večji smiselni prostor za civilno družbo. EU ter Latinska Amerika in Karibi bi morali razpravljati o teh vprašanjih in dobrih praksah, na primer v zvezi s pravicami žrtev, prič in zapornikov. Misije EU za opazovanje volitev in njihova priporočila so ključno orodje za krepitev zmogljivosti neodvisnih vladnih institucij⁵¹. EU bo še naprej sodelovala z državami Latinske Amerike in Karibov, da bi spodbujala univerzalnost Rimskega statuta in podpirala Mednarodno kazensko sodišče (MKS).

Pomoč EU, ki rešuje življenja, lahko prispeva k večji odpornosti družb v Latinski Ameriki in na Karibih. EU bo še naprej sodelovala s ključnimi akterji v Latinski Ameriki in na Karibih pri izvajanju programov **humanitarne pomoči** in **odzivanja na izredne dogodke**, med drugim s sodelovanjem na področju civilne zaščite. Zdravje, zaščita, izobraževanje v izrednih razmerah in prehranska varnost ostajajo ključna področja dela. EU bo še naprej zagotavljala podporo in pomoč v humanitarnih krizah, ki vplivajo na Latinsko Ameriko in Karibe, tudi s sogostitvijo donatorskih konferenc in konferenc v znak solidarnosti.

EU bo s svojimi različnimi instrumenti za mir, stabilnost in varnost še naprej prispevala k miroljubnim in demokratičnim rešitvam, vključno z mirovnim procesom v Kolumbiji, Mednarodno kontaktno skupino za Venezuelo, posredovanjem v Boliviji in reševanjem krize na Haitiju.

EU ter Latinska Amerika in Karibi bi morali sodelovati tudi pri **spodbujanju svetovnega miru in varnosti**. V skladu s strateškim kompasom EU⁵² bi se sodelovanje obeh regij lahko

⁵⁰ Na primer v okviru Globalnega kampusa za človekove pravice in njegovega središča v Argentini.

⁵¹ EU je od leta 2019 v države Latinske Amerike in Karibov na njihovo prošnjo napotila osem misij za opazovanje volitev in šest strokovnih misij za volitve.

⁵² Strateški kompas EU za varnost in obrambo, Svet Evropske unije, 21. marec 2022.

okrepilo, na primer s sklenitvijo okvirnih sporazumov o sodelovanju⁵³ in sodelovanjem v operacijah EU v tretjih državah. Pomembno področje skupnega ukrepanja je tudi **sodelovanje na področju varnosti in obrambe**, med drugim na morju in v vesolju, pa tudi na področju boja proti terorizmu, kibernetске varnosti ter boja proti hibridnim grožnjam, neširjenja orožja in razoroževanja.

Obe regiji bi morali tudi preučiti sodelovanje na področju **boja proti tujemu manipuliranju z informacijami in vmešavanju**, in sicer z novimi orodji za odkrivanje, analiziranje, in ocenjevanje manipuliranja z informacijami ter boj proti njemu.

Predlagani ključni ukrepi:

- povečanje sodelovanja za okrepitev spoštovanja človekovih pravic za vse, vključno z ekonomskimi, socialnimi in kulturnimi pravicami ter pravicami otrok, pa tudi za spodbujanje nediskriminacije in enakosti spolov; okrepitev posvetovanja in sodelovanja z Medameriškim sistemom za človekove pravice; prispevanje h krepitvi demokratičnih načel, miru in pravne države, tudi z vključujočim dialogom in mediacijo;
- povečanje prizadevanj za opolnomočenje žensk in deklet ter izkoreninjenje nasilja na podlagi spola⁵⁴ in nasilja nad otroki;
- okrepitev sodelovanja na področju odgovornosti za mednarodno kriminaliteto, med drugim s skupnimi pobudami v podporo Mednarodnemu kazenskemu sodišču;
- nadaljevanje politične in finančne podpore pri odzivanju na krize in naravne nesreče, ki jih povzroči človek, tudi na področju migracijskih kriz in kriz zaradi razseljevanja;
- podpora izvajanju inovativnega regionalnega sporazuma o dostopu do informacij ter udeležbi javnosti pri odločanju in dostopu do pravnega varstva v okoljskih zadevah v Latinski Ameriki in na Karibih (v nadaljnjem besedilu: sporazum iz Escazúja), zlasti s programom El PAcCTO 2.0;
- preučitev možnosti za nova prilagojena partnerstva na področju varnosti in obrambe;
- okrepitev sodelovanja ter opredelitev skupnih ukrepov in izmenjava dobrih praks s partnerji iz Latinske Amerike in s Karibov za preprečevanje tujega manipuliranja z informacijami in vmešavanja, med drugim v volilnih procesih.

6. Vzpostavitev živahnega partnerstva med ljudmi med EU ter Latinsko Ameriko in Karibi

V središču našega partnerstva so ljudje in vsi ukrepi bi morali biti usmerjeni v zagotavljanje **oprijemljivih koristi za državljane**. Odnosi med EU ter Latinsko Ameriko in Karibi vključujejo edinstvene človeške in kulturne vezi, ki bi jih bilo treba negovati in krepiti. **Mladi** so ključnega pomena za prihodnost odnosov med EU ter Latinsko Ameriko in Karibi.

⁵³ Okvirni sporazumi o sodelovanju so že podpisani s Čilom, Kolumbijo in Perujem.

⁵⁴ Kot so komponenta Latinske Amerike in Karibov v okviru pobude Spotlight ter različni nacionalni in regionalni ukrepi v podporo zakonodajnim spremembam, zmogljivostim za izvajanje itd.

Tesnejše povezave med mladimi generacijami je mogoče spodbujati s kulturnimi pobudami in programi mobilnosti v skladu s prvim akcijskim načrtom EU za mlade⁵⁵.

EU ter Latinska Amerika in Karibi imajo skupni interes za **razvoj človeškega kapitala**, ki je potreben za izpolnitev zahtev hitro spreminjajočih se tehnologij, ter pravičen zeleni in digitalni prehod. Na področju mobilnosti večina držav Latinske Amerike in Karibov že omogoča brezvizumski dostop do schengenskega območja EU za kratkoročno bivanje. Prebivalci Latinske Amerike in Karibov lahko izkoristijo tudi obstoječe možnosti zakonitih migracij v EU. Poleg tega programa Erasmus+ in Obzorje Evropa ter zlasti ukrep Marie Skłodowske-Curie zagotavljajo okvir za sodelovanje za okrepitev raziskav in inovacij, prav tako kot steber mobilnosti za raziskave v okviru strateškega načrta EU in CELAC za obdobje 2021–2023, vključno z mobilnostjo raziskovalcev in študentov.

Obe regiji bi morali sodelovati, da bi čim bolj povečali potencial svojih **različnih kulturnih izrazov**, dediščine in živahnega kreativnega sektorja za trajnostni razvoj in medkulturni dialog.

Parlamentarna diplomacija je ključni element dvoregionalnega odnosa, med drugim z Evro-latinskoameriško parlamentarno skupščino (EuroLat). Druge institucije, kot so Evropski ekonomsko-socialni odbor, Odbor regij ter njihovi sogovorniki iz Latinske Amerike in s Karibov, lahko mobilizirajo regionalne in lokalne organe ter gospodarske in socialne partnerje, da bodo okrepili stike med ljudmi.

EU ter Latinska Amerika in Karibi bi morali spodbujati tesno sodelovanje s **civilno družbo** in **možganskimi trusti**, tudi v okviru Fundacije EU-LAK, ki se je uveljavila kot pomemben akter v dvoregionalnih odnosih.

Obe regiji sta odgovorni za boljše in proaktivno obveščanje svojih prebivalcev in deležnikov o **vzajemnih koristih** partnerstva med regijama.

Predlagani ključni ukrepi:

- povečanje sodelovanja z mladimi v Latinski Ameriki in na Karibih s pobudami, kot so mladinski odbori za mednarodna partnerstva na državni ravni;
- okrepitev sodelovanja na področju izobraževanja in raziskav v okviru programa Erasmus+, vključno z ukrepi Jean Monnet, programa Obzorje Evropa, vključno z ukrepom Marie Skłodowske-Curie, ter Evropskega inštituta za inovacije in tehnologijo;
- okrepitev sodelovanja na področju mobilnosti ljudi med obema regijama⁵⁶ ter sprejemanje vzajemno koristnih ureditev mobilnosti s partnerji, ki spodbujajo krožno mobilnost in preprečujejo beg možganov s pomočjo svežnja o znanjih in spretnostih ter talentih;
- poglobitev kulturnih povezav med regijama ter spodbujanje medkulturnih mrež in skupnih pobud⁵⁷;

⁵⁵ JOIN(2022) 53 final z dne 4. oktobra 2022: Akcijski načrt za mlade v zunanjem delovanju EU za obdobje 2022–2027. Spodbujanje tvorne udeležbe in opolnomočanja mladih v zunanjem delovanju EU za trajnostni razvoj, enakost in mir.

⁵⁶ Tudi v zvezi z dovoljenimi migracijskimi potmi, izpolnjevanjem zahtev za opustitev schengenskega vizuma in vzajemnim olajšanjem izdaje vizumov, med drugim za študente in raziskovalce.

⁵⁷ Kot je sodelovanje EU kot častne gostje na mednarodnem knjižnem sejmu 2023 v Guadalajari v Mehiki.

- spodbujanje dejavne udeležbe civilne družbe in vzpostavljanje dvoregionalnih mrež, med drugim za ženske in mlade v podjetništvu, politiki, znanosti in na drugih področjih;
- okrepitev vloge Fundacije EU-LAK v dvoregionalnem dialogu;
- prizadevanje za skupni pristop h komunikaciji in javni diplomaciji.

Sklep

Predlagana nova agenda za odnose med EU ter Latinsko Ameriko in Karibi vključuje poziv k **tesnejšemu in posodobljenemu strateškemu partnerstvu** med obema regijama, v središču katerega so ljudje.

S krepitvijo medsebojnega partnerstva obeh regij, ki sta med najbolj usklajenimi regijami na svetu, kar zadeva interese in vrednote, bodo EU ter Latinska Amerika in Karibi v boljšem položaju za spoprijemanje s svetovnimi izzivi in izkoriščanje **priložnosti v obojestransko korist**. V svetu velikanov predstavljajo EU ter Latinska Amerika in Karibi 14 % svetovnega prebivalstva in 21 % svetovnega BDP. Da bi svojim prebivalcem zagotovili mir in blaginjo ter vplivali na prihodnji mednarodni red, ki temelji na pravilih, je vzpostavitev tesnejšega partnerstva, ki krepi njihovo skupno moč, strateška nujnost.

Za doseg tega cilja bo potrebnega več **sodelovanja** na obeh straneh, vključno z **okrepljenim političnim udejstvovanjem, spodbujanjem trgovine in naložb ter oblikovanjem bolj trajnostnih in medsebojno povezanih družb, zlasti s strategijo Global Gateway**. EU si bo prizadevala za mobilizacijo svojih politik, instrumentov in virov v okviru pristopa Ekipe Evropa. Prihodnji vrh EU-CELAC je odlična priložnost za krepitev zaupanja in okrepitev odnosov med EU ter Latinsko Ameriko in Karibi, da bi postala **izbrana partnerja**.

Evropska komisija in visoki predstavnik Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko pozivata Svet in Evropski parlament, naj potrdita novo agendo iz tega skupnega sporočila ter sodelujeta z Latinsko Ameriko in Karibi za prenovljeno partnerstvo na podlagi tega predloga.